

euro | guidance

Twój Euroguidance – Pasja w Praktyce

I MIEJSCE

w kategorii „Artykuł na temat wykorzystania technologii cyfrowych w doradztwie zawodowym”

Autor: Agnieszka Jachym

Nowoczesne technologie w doradztwie zawodowym

Nowoczesne technologie w edukacji to element obecny w naszych szkołach od kilkudziesięciu lat. Znajdują wielu orędowników i pasjonatów. Są z sukcesem wprowadzane na lekcje w szkole i do domów uczniów. Zaczęło się od wprowadzenia pojedynczych stanowisk komputerowych dla nauczyciela, bo pojawiły się dzienniki elektroniczne. Potem zamontowano w salach rzutniki i ekrany, później tablice multimedialne. Lekcje stały się żywsze, dynamiczne. Opublikowano nowoczesne materiały dydaktyczne, prezentacje, e podręczniki. W 2019 kształcenie zdominowała nauka zdalna. Z dnia na dzień nauczyciel pasjonat technologii, ale i ten stojący na straży tradycyjnych metod nauczania musiał przestawić się na prowadzenie zajęć za pomocą platform Zoom, Meet, Teams. Zaczęliśmy wyszukiwać atrakcyjne materiały w sieci do lekcji zdalnych, przygotowywać prezentacje do każdego tematu. Powstawały elektroniczne testy i sprawdziany. Nauczyciele zajęli się nagrywaniem podcastów dotyczących nauczanych przedmiotów, wykorzystywali „social media” do kontaktów z podopiecznymi. Powstały grupy wsparcia, sieci, wewnątrz których przekazywaliśmy sobie spostrzeżenia, uwagi, pomagaliśmy pokonać kolejne bariery.

Nadszedł czas stabilizacji, a to co wydawało się czasowe, konieczne ze względu na występujące okoliczności, na stałe pozostało w kanonie pracy każdego nauczyciela.

Jestem nauczycielem przedmiotów ekonomicznych w Zespole Szkół Elektrycznych w Kielcach, od kilku lat szkolnym doradcą zawodowym. Chciałabym opisać jak kształtowała się i tworzy się nadal moja droga do skutecznego wsparcia ucznia w procesie doradztwa edukacyjno-zawodowego z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Doświadczenie pierwsze: Test online

W doradztwie zawodowym kluczowa jest konieczność przeprowadzenia diagnozy u ucznia poszukującego odpowiedzi na pytania jaką szkołę wybrać, jakie studia, kim chcę być, jakie mam możliwości? Bardzo szybko zorientowałam się, że młody człowiek nie lubi papierowych testów, zakreślania odpowiedzi i liczenia punktów. Alternatywą stały się testy elektroniczne. Na początku było ich mało. Większość z ograniczonym dostępem bo płatne. Z czasem rynek się poszerzył i teraz mamy już spory wybór gotowych materiałów. Od lat (odkąd trafiłam na szkolenie prowadzone przez Fundację OIC Lublin) jestem wierna narzędziu „Edukacja-Zawód”. Teraz moja kartoteka testów jest większa:

- Jakie studia wybrać? <https://testy-zawodowe.pl/testy/wybor-studiow> ,
- Moje predyspozycje zawodowe <https://kompetencjometr.mlodziwlodzi.pl/> ,
- Zawodowe zainteresowania
<http://www.psychologia.net.pl/testy.php?test=zawod>.

Biblioteczka narzędzi diagnostycznych powinna zawierać wiele pozycji, ponieważ różny jest nasz klient (zniecierpliwiony, nie mający czasu, wymagający pomocy w

odczytywaniu znaczenia i treści pytań). Mimo, że testy online to narzędzia zestandaryzowane, również i one muszą być dopasowywane do indywidualnych potrzeb odbiorcy. Dobrze dobrany test daje mocny grunt do rozmowy indywidualnej i szukania odpowiedzi na pojawiające się drobiazgowo pytania.

Drugie doświadczenie: Baza danych

Czy muszę znać wszystkie uczelnie i kierunki? Chyba się nie da? Jestem w stanie samodzielnie, rzetelnie rozeznąć się w kryteriach rekrutacji uczelni lokalnych, największych w Polsce, takich na temat, których zadawane jest najwięcej pytań. Ale oferta studiów i kierunków jest oszałamiająca, mało tego, z roku na rok coraz bardziej modyfikowana, poszerzana o wydziały odpowiadające panującym obecnie megatrendom. Stąd zaczęłam korzystać z wyszukiwarek uczelni. Oto kilka przykładów:

- <https://www.otouczelnie.pl/szukaj/uczelnia> ,
- <https://studia.gov.pl/wyberz-studia/pages/search/wizard> ,
- <https://studia.pl/wyszukiwarka/> ,
- https://perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=113 .

Jeżeli pytania idą w kierunku uczelni mundurowych, które przeżywają teraz swój renesans, to wtedy powołuję się na portale służb mundurowych np.:

- www.portalmundurowy.pl, www.strazgraniczna.pl ,
- www.straz.gov.pl ,
- <https://www.gov.pl/web/obrona-narodowa/szkolnictwo-wojskowe>

Znaczenie kształcenia mundurowego ustawicznie wzrasta. Trzeba w doradztwie zwrócić na tę niszę szczególną uwagę. Już nie tylko ekonomia jest siłą napędową edukacji ale też geopolityka.

Można powiedzieć, że zgromadzenie tych informacji wymaga ode mnie stworzenia swoistej bazy danych. Taką bazę danych tworzę również archiwizując materiały dydaktyczne, artykuły publikowane w sieci, informacje prawne, nie tylko dotyczące doradztwa zawodowego.

Doświadczenie trzecie: Padlet

Na jednej z konferencji dla doradców zawodowych usłyszałam o aplikacji, która może być wirtualną tablicą do przekazywania informacji. To „ściana” gdzie można zawieszać adresy stron internetowych, obrazki, zdjęcia, filmy. Narzędzie to może być wykorzystane jako: nośnik informacji, miejsce do dyskusji, szybkiego uzyskania odpowiedzi na pytanie (ankieta). Padlet zawieszony jest w mojej szkolnej zakładce poświęconej doradztwu zawodowemu. Dostęp do niego mają uczniowie, rodzice i inni nauczyciele. Łatwość „zawieszania” informacji przekonuje do dzielenia się nią z odbiorcą. Ten artykuł również znajdzie się na mojej „tablicy”.

Doświadczenie czwarte: Konferencje online

Konferencja i szkolenia to baza doskonaląca nauczyciela przez całe życie zawodowe. Jako nauczyciele najpierw robimy awans zawodowy, dla którego

udokumentowanie nowej wiedzy i kolejne zaświadczenie o kursie jest niezbędne. Potem okazuje się, że zmienia się polityka edukacyjna i przechodzimy w czas nowej reformy - zmieniają się zasady i wprowadzane są nowe akty prawne. Podobnie doradztwo zawodowe też przebrnęło przez różne etapy zmian. Remedium na powyższe przykłady nowości są zawsze szkolenia...

Najpierw prowadziły je ośrodki metodyczne - stacjonarne. Były długie, trzydniowe, z przerwą kawową. Potem zaczęły się skracać. Czas stał się dobrem cennym, niepodważalnym, wymagającym ogromnej dyspozycyjności. Do tego pojawił się także ważny w dzisiejszych czasach czynnik ekonomiczny - spotkania stacjonarne są drogie. Efektem tego było pojawienie się szkoleń online, które są tanie, wygodne i dostępne na miejscu - w domu. Obecnie mamy na rynku nowoczesne platformy prowadzone przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, platformy ośrodków wsparcia nauczycieli, ale też pojawiły się programy prowadzone przez prywatne centra kształcenia. Najpierw korzystałam z takich metod podnoszenia kwalifikacji z nieufnością „jak (często) anonimowa pani z okienka może być ekspertem?”. Ale rynek „przemówił” - czas i wygoda przeważały. Bez wątpienia na zawsze pozostaną z nami tego typu spotkania. Mało tego, często sama wyszukuję propozycji szkoleń w sieci. Różnorodność, elastyczny czas korzystania z oferty online powoduje, że ten typ pozyskiwania informacji staje się dominującym w szkoleniach dla nauczycieli, doradców zawodowych i specjalistów. Kto wie... a może po wakacjach studia podyplomowe - coaching online?

Doświadczenie piąte: gry dydaktyczne

Firma Revas trzy lata temu zorganizowała szkolenie na temat gier dydaktycznych i ich możliwości wykorzystania na lekcjach przedsiębiorczości. Gry pozwalają na wprowadzenie uczniów w świat biznesu. Uczą, jak zakładać i prowadzić działalność gospodarczą, kształcą umiejętność samodzielnego podejmowania decyzji. Taka gra byłaby uzupełnieniem zajęć z doradztwa zawodowego. Pozwoliłaby uczniom na praktyczne wykorzystanie wiedzy rynkowej i postanowieniu o swojej ścieżce zawodowej. Niestety gra jest płatna. Może uda się w przyszłości dać szkołom możliwość zakupu takich narzędzi?

Ale są też narzędzia bezpłatne. Od lat dziesiątki moich uczniów uczestniczą w Szkolnej Internetowej Grze Giełdowej. Ile przy tym nowej wiedzy o inwestowaniu dla ucznia, ile emocji dla niego i nauczyciela przy obserwowaniu rankingów wiedzy ci, którzy choć raz brali udział. Rywalizacja, analityczne myślenie i umiejętność obserwacji realiów rynku to tylko niektóre korzyści. Takie symulacje wymuszają też samorozwój u nauczyciela. Nie masz środków na inwestowanie na GPW, ale zasady powinieneś znać...

Przez przypadek natrafiłam na materiał „Prawdziwy Skarb”. Wydawnictwo poświęcone budowaniu relacji rodzinnych i roli rodzica w wspieraniu wzajemnych, otwartych uczuć. Gra zawiera też pojedyncze pytania dotyczące decyzji materialnych rodzin. Jest to banalnie proste, trzeba o życiu codziennym rozmawiać i ta gra to pokazuje doskonale. Wspierajmy Rodziców i Uczniów taką mądrą i rozwijającą podbudową dydaktyczną.

Doświadczenie szóste: sztuczna inteligencja

Sztuczna inteligencja jest prawdziwym „gamechangerem” ostatnich miesięcy. Stworzenie uniwersalnego modelu, który zna odpowiedzi na wszystkie pytania do niedawna było nie do pomyślenia. Jednak pod koniec 2022 roku amerykańska firma OpenAI ogłosiła ukończenie prac nad „chatbotem” o nazwie ChatGPT. W mgnieniu oka rozwiązanie zyskało miliony użytkowników. ChatGPT jest systemem opartym na sztucznej inteligencji, a jego głównym zadaniem jest odpowiadanie na pytania zadane przez człowieka. Należy pamiętać, że nie jest to narzędzie doskonałe, w końcu do niedawna nadal się „uczyło” (jest to model oparty na uczeniu maszynowym poprzez analizę setek milionów dostarczonych rekordów). Mimo to większość zadanych pytań i poleceń rozwiązuje w kilka sekund i dostarcza rzetelnych odpowiedzi. ChatGPT to dopiero początek. Giganci technologiczni tacy jak Amazon i Google zapowiedzieli odpowiedź na rozwiązanie firmy OpenAI, a kolejne miesiące upłyną pod znakiem premier nowych modeli, dlatego w najbliższym czasie powinniśmy mieć oko na sztuczną inteligencję, również jako doradcy zawodowi.

Czy to narzędzie budzi moje obawy? Oczywiście, że nie! Co prawda polecenie „napisz o...” dawało możliwość ominięcia samodzielności pracy, a ChatGPT i inne modele oparte na sztucznej inteligencji dodatkowo to ułatwią. Z drugiej jednak strony nauczymy się teraz doceniać rangę doświadczenia, obserwacji, podawania rzeczywistych przykładów i powoływania się na opinie eksperckie, po prostu rozmowy. W końcu metoda case study, projektu, szukania idealnych rozwiązań zostanie bardziej doceniona. Przecież możemy zadać polecenie „Opisz procedury rejestracji firmy.” Ale mogę też poprosić grupę o realne udokumentowanie ścieżki zakładania jednoosobowej działalności gospodarczej. „Pokonamy” sztuczną pracę wygenerowaną przez sztuczną inteligencję, a uczniowie jeszcze bardziej zaczną wykorzystywać dostępne informacje w praktyce.

Sztuczna inteligencja to pomoc również dla nauczyciela. Trzeba szybko przygotować odpowiedzi na zadane pytania...Czas. Dlaczego czasami go nie szukać?

.

Kolejnym dziełem sztucznej inteligencji jest rewolucyjny tłumacz „DeepL”. Rozwiązanie zostało stworzone przez niemiecką firmę o tej samej nazwie, pod kierownictwem Polaka Jarosława Kutyłowskiego. Program „DeepL” potrafi tłumaczyć całe teksty i może zostać skutecznie wykorzystany do przełamywania bariery językowej na linii uczeń-nauczyciel-rodzic. Polska oświata w ostatnich latach, w związku z konfliktem na Ukrainie borykała się z problemem przyjęcia i efektywnego nauczania uchodźców zza wschodniej granicy. Wiadomo, że w tej sytuacji problemy komunikacyjne są rzeczą naturalną. Jeżeli np. rodzic pisze podanie do szkoły, nauczyciela pół na pół po polsku i ukraińsku to wybawieniem może być taki translator. Również dla nauczyciela inteligentny tłumacz może być doskonałym wsparciem. Kilka kliknięć wystarczy, żeby stworzyć pomoce naukowe w kilku językach. Co najważniejsze, rozwiązanie jest na tyle dobre, że przetłumaczony tekst jest spójny, a poszczególne fragmenty nie są wyrwane z kontekstu.

Podsumowanie

To moje doświadczenia i przemyślenia na temat ewolucji nowych technologii w szkole, a przede wszystkim w mojej pracy jako doradca zawodowy. Mam prawie 30 lat stażu, ogromne doświadczenie w pracy z moim klientem-ucznikiem. Jednak zawsze wprowadza mnie w lekki dysonans ciągła konieczność „gonienia” za nowoczesnością. Z jednej strony napędza mnie do uczenia się ustawicznie, czasami jednak zawstydzają ciągłe wzdychanie za starymi, dobrymi metodami. Godzę się na swoje lekkie „zapóźnienie” technologiczne, bo widzę też na nie reakcję uczniów. Oni naprawdę zawsze chcą mi pomóc... Nie mogę uruchomić jakiegoś narzędzia - od razu jest przy mnie „magik” informatyk i wszystko jest w porządku. Więc może tak powinno być - stare i nowe może wspólnie się wspierać. Czy jest jeszcze miejsce dla nauczycieli takich jak ja?

Krajowe Centrum Europass & Euroguidance
Narodowa Agencja Programu Erasmus+ i Europejskiego
Korpusu Solidarności
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
Aleje Jerozolimskie 142A
02-305 Warszawa
e-mail: euroguidance@frse.org.pl

**Narodowa Agencja Programu Erasmus+
i Europejskiego Korpusu Solidarności**

Edukacja, Szkolenia, Młodzież

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**